

תפילה (4)

רבה אמונתך

אין לך אדם שנפשו יגעה וכואבת בלילה מרוב עמל וטורח של יום, וכל לילה אדם מפקיד נשמתו ביד אלוקי הרוחות כשהוא ישן. וכשעולה הנשמה בלילה היא מוצאת שם מקום מנוחה ואינה רוצה לשוב לקרבה עוד. והקב"ה אומר לה: שובי למקומך, אני רוצה לוותר על אמונתי כנגדו, וכבר האמין אותי ופקד אותי אצלך, אני מחזירה אליו בבוקר והרי היא כבריאה חדשה, ועל זה נאמר: "רבה אמונתך"

שללי אורות מאת הרב רובין זצ"ל בשם רש"י ספר פרדס

"ואהבת לרעך כמוך" קודם התפילה

אהבת הזולת, חלק מסוגית התפילה: מובא בשם האריז"ל: קודם שאדם יסדר תפילתו בבית הכנסת, מפרשת העקידה ואילך, צריך שיקבל עליו מצות "ואהבת לרעך כמוך". ויכון לאהוב כל אחד מבני ישראל כנפשו, כי על ידי זה תעלה תפילתו כלולה מכל תפילות ישראל, ותוכל לעלות למעלה ולעשות פרי. ובפרט אהבת החברים העוסקים בתורה ביחד, צריך כל אחד לכלול עצמו כאילו הוא איבר אחד מן האיברים שלו, ואם יש איזה מהם בצרה, צריכים כולם לשתף עצמם בצער, וכן בכל תפילותיו וצרכיו ודבריו ישתף את חבריו עמו. ומאוד הזהרני מורי (האר"י) ז"ל בענין אהבת החברים שלנו, עכ"ל. הרי לנו שחובת קיום מצות "ואהבת לרעך כמוך" לפני התפילה אינה רק בגדר עצה טובה בעלמא, אלא היא חלק מעצם סוגית התפילה, כי ע"ז תעלה תפילתו כלולה מכל תפילות ישראל!

מה השייכות והקשר בין שני עניינים אלו: תפילה ואהבת ישראל? המובן הפשוט בענין הוא כך: הרמב"ם כותב (הלכות תשובה פ"ז ה"ז): כמה מעולה מעלת התשובה, אמש היה זה מובדל מה' אלוקי ישראל שנאמר "עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלוקיכם", צועק ואינה נענה שנאמר "כי תרבו תפילה וכו'..." ועושה מצוות וטורפין אותן בפניו שנאמר "מי מבקש זאת מידכם רמוס חצרי וכו'..." והיום הוא מדובק בשכינה וכו'. נמצא, כי אף שלאמיתו של דבר אין שום תפילה בעולם שאינה עולה, אך סוף כל סוף ישנו מצב שבו טורפין את תפילתו בפניו, והיא מונחת אי-שם עד שיגיע זמנה לעלות. לא פשוט לזכות שתפילותנו יעלו לפני כסא הכבוד, וכאן כתובה עצה נוראה ונפלאה לכך, עצה שיש לה כמה מובנים.

דברים העומדים ברומו של עולם

אמר לו ההוא מרבנן לרב ביבי בר אבבי, ואמרי לה רב ביבי לרב נחמן בר יצחק, מאי כרום זלת לבני אדם (תהלים יב), אמר ליה אלו דברים שעומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בה. ופירש"י ז"ל: ברומו של עולם, כגון תפילה שעולה למעלה עכ"ל (ברכות ו:).

וזהו חסד גדול שעשה הקב"ה עמנו, שנתן לנו אפשרות לבקש ממנו כל מה שיחסר לנו. ולא כמדת בשר ודם שהשרים וכ"ש המלכים יש להם מזכיר, וכל מכתב שנשלח אליהם עובר בקורת תחת ידו של המזכיר, ואת הדבר שנראה לו חיוני מגיש לפני השר, ואת השאר זורק. אבל מלך מלכי המלכים הקב"ה, כל מה שאדם חפץ מבקש ממנו, ומהו האדם, עפר ואפר רימה ותולעה, ובכל זה נותן בורא העולם את הזכות לבקש, וזוהי באמת ההרגשה שצריכה להיות לאדם בעומדו לפני בוראו, כמו שאומרים בתחילת תפילת י"ח "ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך", ולכאורה מלת יגיד מורה על לשון קשה כגידין, והיה צריך לומר "ופי יאמר תהלתך". אלא אולי אפשר לפרש בדרך דרש, היות והרגיש דוד המלך שקשה לו לדבר לפני הקב"ה, ואינו מדבר בחופשיות ובבטחון, לכן אמר יגיד, ז"א ש"ופי יגיד" מוסב כלפי האדם שחלש וחסר אונים הוא לדבר לפני השי"ת. ואם דוד המלך הרגיש כך, על אחת וכמה וכמה שכל אדם צריך להרגיש כך.

"אור לציון, זכרון הדסה" מאת הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל

בחמלה רבה אמונתך

עד היכן חובת ההתבוננות? כולנו יודעים ומאמינים כי הקב"ה מביט על כל אחד ואחד מאתנו, ודן אותו לפי מעשיו. והנה כשנחשוב לעצמנו מה מגיע לנו, הרי ברור לכל אחד שלאמיתו של דבר כלל לא היינו זכאים להיות בריאים! איך בכל זאת אדם מתהלך בעולם בריא ושלם? אין זאת אלא "בחמלה", רחמנות מיוחדת של הקב"ה עלינו. נשיקה אישית מהשי"ת. "שהחזרתי בי נשמתי בחמלה", לא מחמת סדר העולם, לא מחמת קיום העולם, אלא מתוך חמלה, רחמנות! אלא שאם כך, חושב האדם לעצמו, מה יהיה מחר? היום הקב"ה ריחם עלי, אבל מה יהיה מחר? הרי כפי מה שאני מכיר את עצמי, את זכויותי וחובותי, לא מגיע לי מאומה מהחיים, ואף אם ניתנה לי מתנות חנים, אין זה אלא ליום אחד, ובלילה הבא ידונו אותי שוב ואזדקק לנס מיוחד נוסף! אבל: "רבה אמונתך", יש על מה לסמוך, אם קמתי היום, ודאי אקום גם מחר.

נפש שמשון "סדור התפילה"

הלכה: נטילת ידיים של בוקר, זמן הברכה

מיד אחר הנטילה יכול לברך על נטילת ידיים, ואין צריך להמתין עד לאחר הניגוב, וגם הניגוב אינו מעכב, ויש מחמירים שלא לברך עד לאחר הניגוב. יש נוהגים לברך על נטילת ידיים ואשר יצר יחד עם שאר ברכות השחר בבית הכנסת, אף שהברכה אינה סמוכה לנטילה, ויש נוהגים שלאחר שניקה עצמו ומוכן לתפילה נוטל ידיו שנית ומברך על נטילת ידיים ואשר יצר יחד עם שאר ברכות השחר כדי להסמיך את הברכה לנטילה.

ספר "אשי ישראל" הלכות תפילה

פתגם: עצה, היא הדבר היחיד שקל יותר לתת מלקבל.

ספר "שמחה"

חקירה: תלמוד תורה

לימוד תורה וידיעת התורה הן שתי מצוות ממש, או שהם שני פרטים באותה מצווה. (שערי תלמוד תורה א-ו).

ספר קובץ "יסודות וחקירות"

סיפור: ה"תנא קמא"

לעיר ראדום בא יהודי זר, שהציג את עצמו כמשולח מטעם אחת הישיבות בירושלים. הוא נהג יוהרה בעצמו והתפאר בפני כל, כי הוא מכיר כל ארץ ישראל ככף ידו וכבר ביקר ליד קברי כל הנביאים, התנאים והאמוראים שבארץ ישראל. רבי שמואל מוהליבר רבה של העיר, עמד מיד על טיבו של האיש, שהוא עם הארץ גמור ומאחז עינים, שכל כוונתו היא להוציא כסף במרמה. פנה אליו ושאלהו: והאם ביקרת גם ליד התנא קמא? בודאי! התלהב הלה, לא פעם אחת, אלא כמה וכמה פעמים! עד מהרה גילה המשולח כי הקדיח את תשבילו ברבים, אך כבר היה מאוחר מדי....

ספר "חד וחלק" חלק א'

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים. לזיווג טוב של שלמה בן אסתר. לעילוי נשמת של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל.

מובן אחד הוא כך: כשם שמצינו בגמרא (תענית ה.), שעל תפילת ציבור ישנה הבטחה "הן א-ל לא ימאס", כאשר מתפללים יחד עם הציבור, תפילת כל הציבור יחדיו היא שלמות אחת גדולה, והובטחנו שהקב"ה לעולם לא מואס בתפילה כזו, וכמו שפירש רש"י שם: בציבור תפילתם נשמעת ואע"פ שאין לב כולם שלם כדכתיב "ויפתוהו בפיהם בדברים- רבים", כן חידש האריז"ל, שגם אם התפילה אינה נאמרת בציבור, מ"מ אם למתפלל ישנה שייכות לציבור ע"י אהבת חברים, ובפרט עם אלו שהוא מתעסק בלימוד התורה, בכך הוא זוכה לשייכות עם השי"ת והיא סגולה עצומה שתפילתו תתקבל.

הבנה נוספת בענין היא, שיש כאן מידה כנגד מידה, אם אתה אוהב אתה אהוב, אם אתה שונא אתה שנוא. אם יש בעולם בן אדם אחד שיש לאדם קפידא עליו, זהו פגם עצום בנפש. אולי זו גוזמא, אבל כמעט הוא נדחה לגמרי מלפני השי"ת! אדם שיש לו קפידא על איזה יהודי שבעולם, זוהי קפידא על הבן היחיד של השי"ת. הוא שונא בן אחד של הקב"ה, והקב"ה, כביכול אומר: זה כבר יותר מדי. מכל האנשים שישנם בעולם, דוקא את הבן שלי היחיד אתה שונא?

נפש שמשון "סדור התפילה" מאת רב פינקוס זצ"ל

מחשבה הראשונה שבאה לו בעת הקיצו בבוקר

כתב הגאון החסיד רבי שמואל אהרון רובין מקורטשין: אמרו בגמרא (ברכות טז:): ר"א בתר דמסיים צלותא אמר הכי: יהי רצון מלפניך ונשכים ונמצא יחול לבבנו ליראה את שמך. ונלאו המפרשים להמציא פירוש נכון על הלשון "ונשכים ונמצא יחול לבבנו ליראה את שמך". וכך יש לפרש: סימן לאדם שידע בנפשו אם נפשו מטהרה, לפי המחשבה הראשונה שבאה לו בעת הקיצו בבוקר, אם תיכף בהקיצו יתפעם רוחו לאהבתו יתברך הרי זה סימן כי נפשו אינה שקועה חלילה בהבלי עולם הזה, אבל אם המחשבה הראשונה שבאה לאדם בקומו היא על איזה ענין מעסקי עולם הזה, ידע בנפשו כי רחוק הוא מן המדרגה הרצויה.

ויש לומר שזו היתה תפילתו של ר"א "ונשכים ונמצא יחול לבבנו ליראה את שמך". ולפי זה יש להוסיף ולבאר את הפסוק "רבים אומרים לנפשי אין ישועתה לו באלוקים סלה... אני שכבתי ואישנה הקצותי כי ה' יסמכני". והיינו, כי רבים היו מקטרגים על דוד ואומרים לו "שאינ ישועתה לו באלוקים סלה" ע"י אותו מעשה. ועל כך הביא ראיה כי שקר הוא, "הקיצותי כי ה' יסמכני", כי תיכף בהקיצו משנתו מתעוררת בו אהבת ה'. הרי שחביב הוא לפני ה'.

רב רובין זצ"ל בספרו טללי אורות "תפילה" בשם עיני שמואל

